

(Niet) bestellen op Zondag

Kort na het inwerkingtreden van de postwet, in 1857 kwam er aandrang uit kringen waar men de zondagsrust propageerde, om ook bij de postrijen de zondagsdienst te beperken. Toch zou het nog lang duren voordat de zondagsdienst geheel werd afgeschaft.

De langdurige strijd voor vermindering van de zondagsarbeid is vooral gevoerd door de in 1882 opgerichte

Nederlandsche Vereeniging ter bevordering van de Zondagsrust

Het voorstel van de afdeling Delft om bij de regering aan te dringen op de uitgifte van postzegels met een af te scheuren strook met de tekst **Niet bestellen op Zondag**, zoals ook in België waren uitgegeven, wordt tot een volgende vergadering aangehouden. De meningen zijn verdeeld of een dergelijk verzoek van de afzender enig effect zal sorteren. Vijf jaar later komt er een voorschrift dat de directeuren aan dergelijke verzoeken gevolg dienen te geven. Voor- en tegenstanders van de postbestelling op zondag blijven de verantwoordelijke minister met brieven bestoken. In februari wendt de afdeling Rotterdam van bovengenoemde vereniging zich tot de directeur van het Rotterdamse postkantoor met het verzoek de middaglichting van de drie buslichtingen te laten vervallen. Zij motiveert dit als volgt

De dienst van koetsier en post beambten zou hierdoor belangrijk verlicht worden terwijl, naar wij meenen, genoemde lichting van omstreeks 5 uur namiddag inderdaad weinig doel heeft, nu nog minder dan vroeger sedert de 2e bestelling op Zondag is vervallen.

Zoover wij kunnen beoordelen, is het ten allen deele voldoende, als des Zondags 's morgens en 's avonds een buslichting plaats heeft, terwijl het het wellicht overweging zou kunnen verdienen, het uur der avondlichting, thans ca 11 uur, wat te vervroegen, waardoor het thans niet zulk nachtwerk behoeft te worden.

Het beste ware zeker, de geheele buslichting des Zondags te doen vervallen, iets waartegen wij voor ons niet de minste bezwaren zoude zien; de correspondentie zou dan aan het Groot Postkantoor moeten

worden bezorgd, een regeling die in verschillende landen bestaat. Wij vreezen echter, dat een dergelijk uiterste hier te lande nog te veel tegenstand zou ontmoeten en wenschen dus alleen het gemakkelijk bereikbare te vragen.

Zelfs de minister neemt het voorstel over en bepaalt dat ook in de andere steden op zondag een buslichting dient te vervallen.

In 1912 werd er voor het publiek een etiket beschikbaar gesteld (tegen betaling van 1 cent voor een vel van 50 exemplaren) met de tekst

NIET BESTELLEN OP ZONDAG

(in rode kleur)

bovenstaande briefkaart is zaterdag 8 december 1917 gepost

Door dit etiket op het poststuk te plakken kon de afzender aangeven dat de verzending niet spoedeisend was, zodat de bezorging tot maandag kon worden uitgesteld.

Kort na de Eerste Wereldoorlog werd de bestelling van poststukken op zondag alleen uitgevoerd indien het poststuk was voorzien van een etiket met de tekst

BESTELLEN OP ZONDAG

(in blauwe kleur)

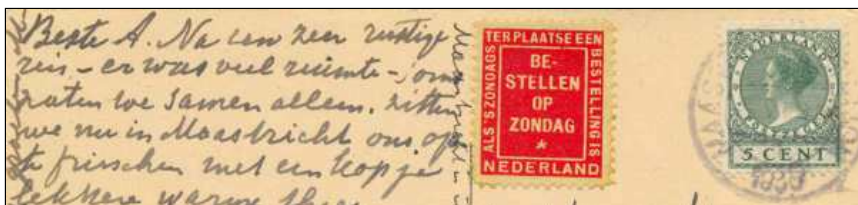

verzonden zaterdag 14 mei 1921; let ook op bestellerstempel 462

Buitenlandse brieven en kennisgevingen van aankomst van aangetekende stukken werden zonder dit etiket ook op zondag besteld.

Daar het streven er steeds meer op gericht werd de bestelling op zondag nog verder te beperken ofwel geheel af te schaffen werd er circa 1926 een nieuw etiket ingevoerd met de tekst

BESTELLEN OP ZONDAG, ALS ZONDAGS TER PLAATSE EEN BESTELLING IS

Tenslotte werd er in 1936 een etiket ingevoerd met de tekst

**OP ZONDAG BESTELLEN
GELDT ALLEEN VOOR AMSTERDAM - 'S-GRAVENHAGE -
GRONINGEN - ROTTERDAM -SCHEVENINGEN & UTRECHT**

Deze laatste strookjes zijn slechts enkele jaren in gebruik geweest, in 1940 werd in de laatste plaatsen (ook in Rotterdam) de zondagsbestelling definitief afgeschaft.

Nico Helling.